

Lijfrentes

Volgend jaar staat er veel te gebeuren op de lijfrentemarkt. Het provisieverbod zal op 1 januari 2013 van kracht worden en daarnaast mogen verzekeringsmaatschappijen per 21 december 2012 in premies en uitkeringen geen onderscheid meer maken tussen mannen en vrouwen. Dit is een gevolg van de uitspraak van het Europese Hof van Justitie over gelijke behandeling van mannen en vrouwen. Ook het regeerakkoord dat op 29 oktober is gepresenteerd heeft gevolgen voor diverse lijfrenteproducten. In dit Special Item over lijfrente opbouw- (koopsommen) en lijfrenteuittrekkingsproducten (DILLEN) komen de gevolgen van dit regeerakkoord aan de orde. Verder kijken we ook naar de prijsontwikkelingen en de markt cijfers van 2011. We beginnen uiteraard met de MoneyView ProductRating.

ProductRating *Koopsommen*

Ten behoeve van de ProductRating Prijs zijn bij de koopsommen 19 producten onderzocht, waarvan 9 bankspaarproducten en 10 verzekeringsproducten. Hierbij zijn 17 klantprofielen doorgerekend en geanalyseerd. De uitgangspunten van de profielen variëren in leeftijd, duur en de hoogte van de storting. De prijsanalyse is gebaseerd op drie peildata, te weten 1 oktober 2012, 15 oktober 2012

en 1 november 2012. Ten behoeve van de ProductRating Flexibiliteit zijn bij de koopsommen 29 producten onderzocht, waarvan 15 bankspaarproducten en 14 traditionele verzekeringsproducten. De gouden handdruk en uitgestelde lijfrente opbouwproducten zijn niet meegenomen in dit onderzoek. De producten zijn beoordeeld op basis van 16 kenmerken.

5-STERRENPRODUCTEN **PRIJS**

- Delta Lloyd Bank Lijfrente Groeirekening
- REAAL / RegioBank LijfrenteOpbouwRekening / Lijfrente Opbouw

5-STERRENPRODUCTEN **FLEXIBILITEIT**

- Interpolis KoopsommenVerzekering
- REAAL / RegioBank LijfrenteOpbouwRekening / Lijfrente Opbouw

In de ProductRating Prijs zijn alleen bankspaarproducten meegenomen, waarbij het mogelijk is te sparen tegen een vaste rente. Nagenoeg alle bankspaar aanbieders kennen een samengestelde interestvergoeding, waarbij zowel over de hoofdsom als over de rentebesparingen dezelfde rente wordt vergoed. ASR Bank, ING en Rabobank kennen daarentegen een afwijkende methode. Bij deze aanbieders worden de jaarlijkse rentebijdragen steeds opgerent tegen de nieuwe vaste rente, die geldt op het moment van de rentebijdrage. Hierbij staat dus niet vast hoe hoog de rentetarieven zullen zijn over de rentebijdragen. Bij de bepaling van de ProductRating Prijs is ten aanzien van de rente over de rentebijdragen daarom steeds uitgegaan van de geldende tarieven op de drie peildata. Het is opmerkelijk dat alle bancaire producten beter presteren dan de verzekerings-

varianten. De ABN AMRO Koopsom Garantie Polis is het enige verzekeringsproduct dat op basis van prijs nog enigszins kan concurreren met de bancaire varianten.

Ten behoeve van de ProductRating Flexibiliteit zijn alleen kenmerken meegenomen die zowel voor verzekeringen als voor bankspaarproducten gelden, met uitzondering van het kenmerk "Eindkapitaal gegarandeerd". Dit kenmerk heeft echter geen gevolgen voor de sterrenrating. Het eindkapitaal is bij verzekeraars namelijk altijd gegarandeerd. Bij bancaire aanbieders is dat niet altijd het geval in verband met de verschillende methodes van rentebijdrage. De 5-sterrenproducten onderscheiden zich op kenmerken als de mogelijkheid te switchen naar beleggen, de mogelijkheid te betalen via een machtiging tot eenmalige incasso en verschillende leeftijds grenzen.

Wilt u elke twee weken op de hoogte zijn van de tarieven van koopsommen en direct ingaande lijfrentes? Surf naar www.web-wijzers.nl en neem een abonnement op de **Lijfrente-Wijzer** of **KoopsomWijzer**.

Wilt u de **ProductRating 'Flexibiliteit'** zelf genereren en nagaan welke ProductRating uw product heeft? Dat kan met de **MoneyView ProductManager**. Neem contact op met MoneyView voor meer informatie over abonnementen of een gratis demo versie.

Heeft uw product een 5-sterren **Product-Rating**? Gefeliciteerd! Wilt u met het ProductRating-logo naar buiten treden in advertenties, op websites of andere uitingen? Neem contact op met MoneyView en vraag naar de voorwaarden.

MoneyView

Contactgegevens:
020 - 626 85 85 of
specialitem@moneyview.nl

ProductRating *Direct Ingaande Lijfrentes*

Ten behoeve van de ProductRating Prijs zijn bij de DILLEN 24 producten onderzocht, waarvan 14 verzekeringsproducten en 10 bankspaarproducten. Hierbij zijn 14 klantprofielen doorgerekend. De prijsanalyse is gebaseerd op drie peildata, te weten 1 oktober 2012, 15 oktober 2012 en 1 november 2012. Ten behoeve van de ProductRating Flexibiliteit zijn bij de DILLEN 28 producten onderzocht waarvan 17 verzekeringsproducten en 11 bankspaarproducten. De producten zijn onderzocht op basis van 22 kenmerken.

5-STERREN PRIJS ALLEENSTAANDEN	5-STERREN PRIJS GEHUWDEN	5-STERREN FLEXIBILITEIT
 <p>MoneyView ★ ★ ★ ★ ★ DIRECT INGAANDE LIJFRENTES 'Prijs' Alleenstaanden 2012</p> <ul style="list-style-type: none"> • Friesland Bank Lijfrente Uitkeren • REAAL / RegioBank LijfrenteUitkeringsRekening Lijfrentenieren 	 <p>MoneyView ★ ★ ★ ★ ★ DIRECT INGAANDE LIJFRENTES 'Prijs' Gehuwden 2012</p> <ul style="list-style-type: none"> • Friesland Bank Lijfrente Uitkeren • REAAL / RegioBank LijfrenteUitkeringsRekening Lijfrentenieren 	 <p>MoneyView ★ ★ ★ ★ ★ DIRECT INGAANDE LIJFRENTES 'Flexibiliteit' 2012</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erasmus Leven Lijfrente Opname Plan • Conservatrix De Direct Ingaande Lijfrenteverzekerings

Over de ProductRating

Bij de ProductRating Prijs voor alleenstaanden zijn direct ingaande lijfrenteverzekeringsproducten op één leven vergeleken met bancaire direct ingaande lijfrentes. Bij een verzekering op één leven vervalt de waarde bij overlijden van de verzekerde aan de verzekeraar. Bij een bancaire lijfrente komt het resterende tegoed na overlijden van de rekeninghouder ten goede aan de nabestaanden. Bij de ProductRating voor gehuwden zijn verzekeringen op twee levens met 70% overgang afgezet tegen de bancaire variant, waarbij dus sprake is van 100% overgang. Bij de ProductRating Prijs valt op dat de bankspaar aanbieders alle verzekeraars voorbij zijn gestreefd. Ondanks het feit dat verzekeringen met 70% overgang op de medeverzekerde in geval van overlijden van de hoofdverzekerde minder uitkeren dan bij een bancaire lijfrente, is er geen enkel verzekeringsproduct dat een hogere uitkering kent dan de bankspaarproducten. Alle tien bancaire direct ingaande lijfrentes zijn derhalve terug te vinden in de top 10. De eerste verzekeraar (ABN AMRO Verzekeringen) is terug te vinden op plaats 11. Opvallend is dat Centraal Beheer Achmea de enige verzekeraar is die momenteel al unisekstarieven voert die vanaf 21 december 2012 verplicht worden gesteld. Overige verzekeraars maken nog steeds onderscheid tussen de uitkeringen voor mannen en vrouwen. Overigens is het bij Friesland Bank mogelijk het product af te sluiten zonder daar advieskosten voor te betalen, dit in tegenstelling tot de andere 5-sterrenproducten.

Op flexibiliteit winnen de verzekeringsproducten het nog wel van de bancaire variant. Er is alleen gekeken naar kenmerken die zowel voor verzekeringen als voor bankspaarproducten van toepassing zijn. Bij verzekeraars is het vrijwel altijd mogelijk te kiezen uit pre- of postnumerando uitkeringen en kan altijd gekozen worden voor jaar-, halfjaar-, kwartaal- of maanduitkeringen. De 5-sterrenproducten onderscheiden zich op de mogelijkheid van een speciaal tarief voor opgebouwd kapitaal bij dezelfde maatschappij, het inbrengen van nieuw kapitaal, diverse leeftijds grenzen en de minimale koopsomstorting.

Productaanbod

Op de markt van traditionele koopsomverzekeringsproducten zijn nog 14 aanbieders actief. Dat is er één meer dan in november van vorig jaar toen het laatste Special Item over lijfrentes verscheen. Hierbij moet wel worden aangetekend dat Robein heeft aangekondigd per 15 december 2012 te stoppen met het aanbieden van de Koopsom Garant Polis. Het nieuwe product komt dit jaar van Onderlinge 's-Gravenhage, die de Onderlinge Lijfrentekapitaalverzekering op de markt heeft gebracht. Dit lijfrentetooptbouwproduct kan zowel tegen een eenmalige als met een periodieke inleg worden gesloten. Het product is echter niet meegenomen in de Productrating Prijs, omdat er geen tarieven zijn aangeleverd.

Het aantal aanbieders van bankspaarproducten is toegenomen tot 14. Van Lanschot heeft voor haar vermogende particulieren het Lijfrentesparen geïntroduceerd. Omdat dit product niet beschikbaar is voor de retailmarkt, is het niet meegenomen in dit Special Item. Delta Lloyd Bank en OHRA Bank hebben recent respectievelijk de Lijfrente Spaarrekening en de Pensioen Spaarrekening aan hun bestaande lijfrenteassortiment toegevoegd.

Het aantal aanbieders van de traditionele DILLEN is afgenomen ten opzichte van een jaar geleden. Er zijn twee aanbieders van de verzekeringsmarkt verdwenen (Loyalis en Robeco Direct). Daarnaast is het product van ING opgegaan in een tweede DIL-variant van Nationale-Nederlanden, dat nu een "Basis" en een "Op Maat" variant aanbiedt. Nationale-Nederlanden heeft echter aangekondigd deze twee producten in december 2012 te gaan vervangen door één nieuwe DIL.

Marktcijfers

Volgens de cijfers van het Centrum voor de Verzekeringsstatistiek (CVS) is er in 2011 € 706 miljoen ingelegd in traditionele koopsomverzekeringsproducten, wat een daling is van € 190 miljoen ten opzichte van 2010 (€ 896 miljoen). Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) publiceert de cijfers van de ingelegde bedragen op bankspaarrekeningen. Uit deze cijfers blijkt dat het saldo op bankspaarrekeningen voor pensioenopbouw per 31 december 2011 met € 1,58 miljard is toegenomen ten opzichte van ultimo 2010. Dit is echter een geaggregeerd cijfer voor pensioenopbouw, in deze cijfers zitten zowel sparen (variabele en vaste rente) als beleggen en zowel periodieke als eenmalig ingelegde bedragen in 2011. Toch kan hieruit de conclusie worden getrokken dat de markt van bankspaarproducten voor pensioenopbouw inmiddels groter is dan die van verzekeringsproducten. Als namelijk ook de productcijfers van verzekeringen tegen periodieke premiebetalingen en verzekeringen in beleggingseenheden worden meegeteld, dan komt het totaal aan ingelegde bedragen in verzekeringsproducten voor pensioenopbouw in 2011 op € 877,5 miljoen. Vertaald naar marktaandeelen komt banksparen voor pensioenopbouw daarmee op 65% en verzekeren voor pensioenopbouw op 35%.

In 2011 is er volgens het CVS voor € 2,10 miljard in direct ingaande lijfrenteverzekeringsproducten gestort. De markt van direct ingaande lijfrenteverzekeringsproducten is hiermee nog steeds beduidend groter dan die van de uitkerende lijfrenterekeningen. Het saldo voor banksparen voor pensioenuitkering is volgens de cijfers van het CBS in 2011 namelijk toegenomen met € 835 miljoen. Het marktaandeel van banksparen komt hiermee op 28%, tegen 72% voor de verzekeringsvariant. Dit verschil zal vermoedelijk in de loop der jaren steeds meer in het voordeel van de bankspaar aanbieders uitvallen. Per 1 oktober jongstleden is namelijk de Faillissementswet aangepast. Het saldo van bancaire lijfrentes blijft vanaf 1 oktober buiten het faillissement en buiten eventuele beslaglegging. ZPP-ers en freelancers die via een lijfrente sparen voor hun pensioen liepen het risico de opgebouwde lijfrente kwijt te raken wanneer hun onderneming failliet ging. Omdat voor lijfrenteverzekeringsproducten wél een faillissementsbescherming gold, kozen veel zelfstandigen voor de verzekeringsvariant. Met deze wetswijziging is dat verschil tussen banksparen en verzekeren opgeheven. Maar bij een lijfrenteverzekeringsproduct kan echter nog steeds beslag worden gelegd op het gespaarde kapitaal. Dus de voordelen van banksparen ten opzichte van verzekeren lijken alleen maar toe te nemen.

Prijsverschillen *Uitgelicht*

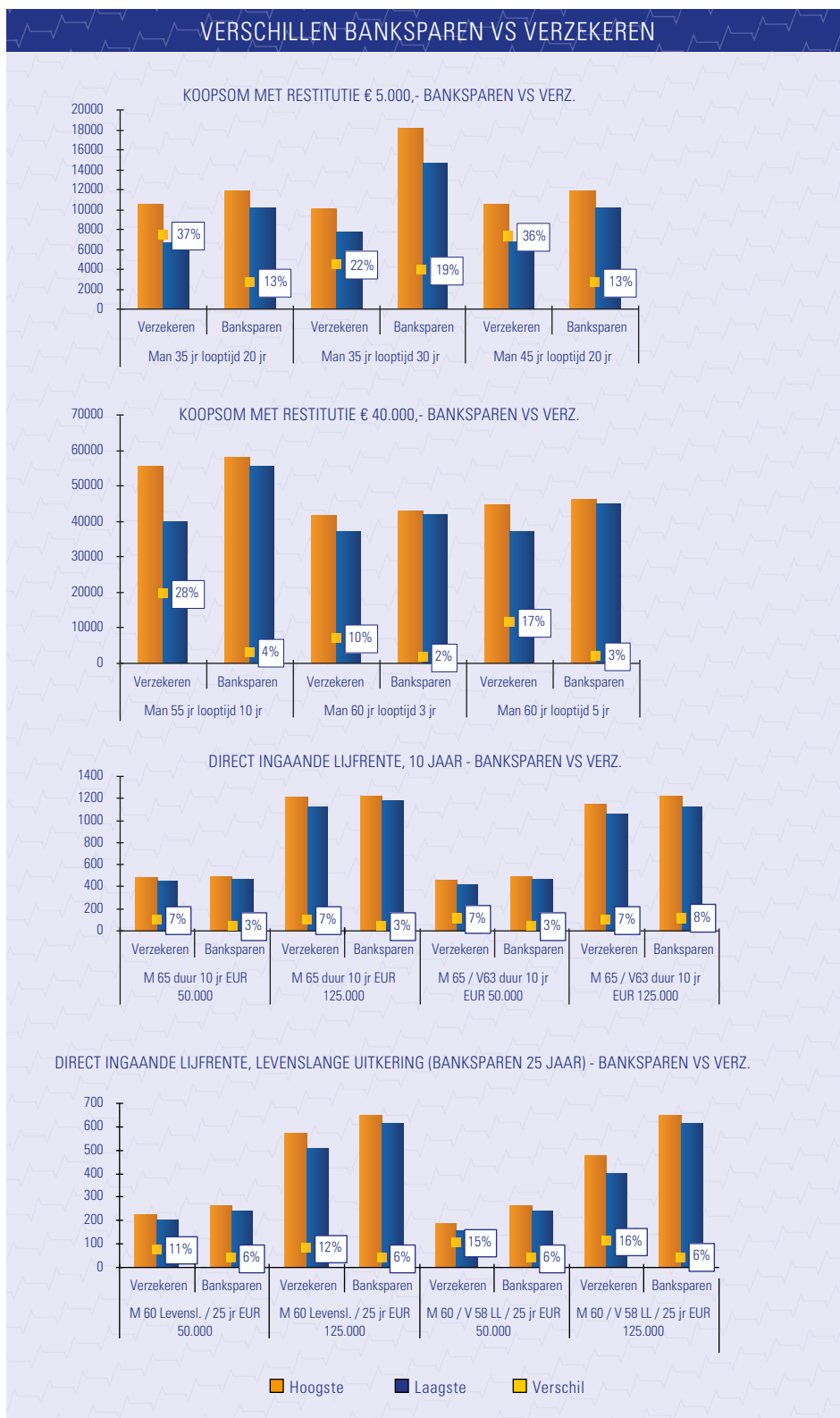
Uit de ProductRating Prijs bleek reeds dat lijfrentespaarrekeningen op basis van deposito's hogere eindkapitalen bieden dan traditionele koopsomverzekeringen en dat de uitkeringen van direct ingaande lijfrenterekeningen hoger zijn dan die van direct ingaande lijfrente-verzekeringen. Om de omvang van deze verschillen inzichtelijk te maken zijn de eindkapitalen en uitkeringen van bancaire lijfrenteproducten afgezet tegen de eindkapitalen en uitkeringen van lijfrente-verzekeringen. Daarnaast is per productsoort gekeken naar de spread tussen het product met het laagste en het hoogste eindkapitaal.

Uit de ProductRating Prijs bleek reeds dat lijfrentespaarrekeningen op basis van deposito's hogere eindkapitalen bieden dan traditionele koopsomverzekeringen en dat de uitkeringen van direct ingaande lijfrenterekeningen hoger zijn dan die van direct ingaande lijfrente-verzekeringen. Om de omvang van deze verschillen inzichtelijk te maken zijn de eindkapitalen en uitkeringen van bancaire lijfrenteproducten afgezet tegen de eindkapitalen en uitkeringen van lijfrente-verzekeringen. Daarnaast is per productsoort gekeken naar de spread tussen het product met het laagste en het hoogste eindkapitaal.

Uit de grafieken blijkt duidelijk dat de verschillen tussen het laagste en het hoogste eindkapitaal bij de verzekeringsproducten veel groter zijn dan bij de bankspaarproducten. Over het algemeen geldt dat de bankspaarproducten altijd de hoogste eindkapitalen kennen. Als naar de spread in het algemeen wordt gekeken, dan ontvangt de klant in het meest extreme geval 57% minder bij het verzekeringsproduct met de laagste uitkering dan bij de lijfrentespaarrekening met de hoogste uitkering.

De verschillen tussen de hoogste en laagste uitkering zijn in de uitkeringsfase aanzienlijk kleiner dan in de opbouwfase. Toch is ook hier duidelijk dat de spread bij levenslange uitkeringen bij de verzekeringsproducten groter is dan bij de bancaire variant. Ook nu nemen de verschillen toe naarmate de looptijd van de uitkering langer is, tot een verschil van 16% bij een levenslange uitkering bij een verzekering op twee levens.

Bij de vergelijking tussen direct ingaande lijfrente-verzekeringen en bancaire lijfrenterekeningen zijn de verschillen het grootst bij de verzekeringsproducten 'op twee levens'. Met uitzondering van de looptijd van 10 jaar, geldt ook nu weer dat het bankspaarproduct met de laagste uitkering nog altijd een hogere uitkering kent dan het verzekeringsproduct met de hoogste uitkering, ondanks het feit dat er bij de verzekering op twee levens is uitgegaan van 'slechts' 70% overgang op de medeverzekerde en er bij banksparen 100% overgaat op de nabestaanden. Als naar de spread in het algemeen wordt gekeken, dan is in het meest extreme geval de uitkering bij het verzekeringsproduct met de laagste uitkering 39% lager dan de uitkering bij de lijfrentespaarrekening met de hoogste uitkering.

Trends & ontwikkelingen **toegelicht**

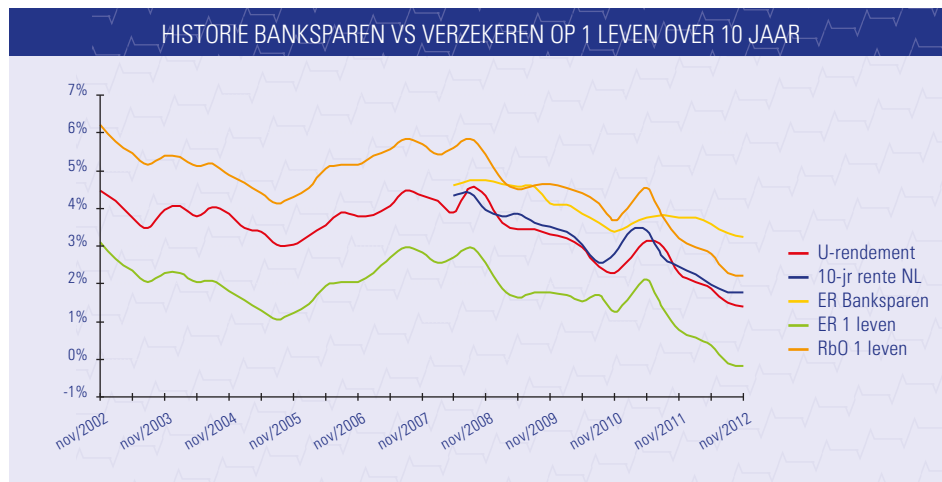
Regerakkoord okt. 2012

VVD en PvdA hebben tijdens de kabinetsformatie een deelakkoord gesloten, waarin is afgesproken dat de AOW-leeftijd nog sneller omhoog gaat dan in het eerder afgesproken Lenteakkoord. Vanaf 2013 gaat de leeftijd stapsgewijs omhoog tot in 2021 de 67 jaar is bereikt. Daarna wordt de AOW aan de levensverwachting gekoppeld. Daarnaast veranderen de fiscale regels voor het aanvullend pensioen, het zogeheten Witteveenakkoord. In 2014 wordt de fiscale pensioenrichtleeftijd voor aanvullende pensioenen verhoogd naar 67 jaar. Dit heeft consequenties voor de maximale lijfrenteaf trek. Als iemand een lijfrente verzekering heeft afgesloten, betaalt hij lijfrentepremies waarmee hij een tegoed voor later opbouwt. Deze premies mogen worden afgetrokken in de aangifte inkomstenbelasting als er een pensioentekort is, omdat er in een bepaald jaar bijvoorbeeld te weinig pensioen is opgebouwd. De aftrek van lijfrente is echter aan een maximum gebonden. Elk jaar mag slechts een bepaald percentage van de premiegrondslag in aftrek worden gebracht. Momenteel is dat 17%, maar vanwege de verhoging van de pensioenleeftijd zal dit percentage worden verlaagd. Ook de factor A om de ruimte voor premieaftrek te berekenen, wordt als gevolg van dit besluit verlaagd. Tevens kan voor het deel van het inkomen boven de € 100.000,- vanaf 2015 niet langer fiscaal vriendelijk voor pensioen worden gespaard.

Daarnaast geldt met ingang van 1 januari 2013 een provisieverbod voor adviseurs bij het afsluiten van (complexe) financiële producten. Advieskosten moeten vanaf die datum apart worden opgevoerd. Van lijfrente- en arbeidsongeschiktheidspolissen zijn vanaf 1 januari aanstaande alleen nog de premies aftrekbaar en niet langer de advieskosten voor de adviseur. Ook dit is opgenomen in het regerakkoord.

Prijswontwikkeling

Om de historische prijswontwikkelingen van direct ingaande lijfrente verzekeringen en direct ingaande lijfrenterekeningen inzichtelijk te maken zijn de uitkeringen van direct ingaande lijfrentes met een duur van 10 jaar afgezet tegen een maatstaf. De verzekeringsproducten zijn hierbij afgezet tegen het U-rendement en de bankspaarproducten zijn afgezet tegen de 10-jaars marktrente (jongste tienjarige Nederlandse staatsleningen, bron: DNB). Bij de verzekeringsvariant is alleen gekeken naar verzekeringen op één leven.

MoneyView berekent aan de hand van de uitkeringen van direct ingaande lijfrente verzekeringen het effectief rendement (ER), waarbij rekening is gehouden met de sterftekans gedurende de looptijd van de verzekering, en het rendement bij overleven (RbO), waarbij wordt berekend hoe hoog het behaalde rendement is als de verzekerde nog in leven is op de einddatum. Duidelijk zichtbaar is de dalende trend sinds 2002, waardoor ook de uitkeringen steeds lager zijn geworden. In 2007 en 2008 vond een opleving plaats en ook in 2011 is er een piek zichtbaar. Inmiddels staat de rente echter op een historisch dieptepunt.

De berekende effectieve rendementen van direct ingaande lijfrente verzekeringen volgen heel duidelijk het verloop van het U-rendement, met uitzondering van augustus 2010. Opvallend is de hoogte van het negatieve effectief rendement op 1 augustus 2012 en 1 november 2012 met respectievelijk -0,12% en -0,19%. In het rendement bij overleven is over heel 2012 een daling te constateren van maar liefst 0,99%. Gemiddeld was het effectief rendement van de direct ingaande lijfrenterekeningen op 1 november 2011 3,74%, nu bedraagt deze 3,25%, een daling van bijna 0,50%.

De lage uitkeringen bij de verzekeraars zijn het gevolg zijn van het lage U-rendement, dat momenteel op een historisch dieptepunt van 1,40% staat. De uitkeringen van de bancaire lijfrentes lijken daarentegen te hoog in verhouding tot de marktrente. Het is dus nog maar de vraag hoe lang de aanbieders van bankspaarproducten dit vol weten te houden. De relatief hoge uitkeringen zouden een gevolg kunnen zijn van de toegenomen concurrentie op de bankspaarmarkt. Ook kan het te maken hebben met het feit dat banken op zoek zijn naar een manier om meer spaargeld aan te trekken en om die reden de rentes gelijk proberen te houden, ondanks het feit dat de marktrente dalende is.

Special Item **Agenda**

DECEMBER: **ZORGVERZEKERINGEN**

JANUARI: **OVERLIJDENS- en RISICOVERZEKERINGEN**

FEBRUARI: **BELEGGINGSFONDSEN**

Wilt u elke twee weken op de hoogte zijn van de tarieven van koopsommen en direct ingaande lijfrentes? Surf naar www.web-wijzers.nl en neem een abonnement op de **Lijfrente-Wijzer** of **KoopsomWijzer**.

Wilt u de **ProductRating 'Flexibiliteit'** zelf genereren en nagaan welke ProductRating uw product heeft? Dat kan met de **MoneyView ProductManager**. Neem contact op met MoneyView voor meer informatie over abonnementen of een gratis demo versie.

Heeft uw product een 5-sterren **Product-Rating**? Gefeliciteerd! Wilt u met het ProductRating-logo naar buiten treden in advertenties, op websites of andere uitingen? Neem contact op met MoneyView en vraag naar de voorwaarden.

MoneyView

Contactgegevens:
020 - 626 85 85 of
specialitem@moneyview.nl